

MEGAN SHEPHERD

SLAPTI ERŠKĖTROŽIŲ KALVOS ŽIRGAI

SLAPTI ERŠKĖTROŽIŲ KALVOS ŽIRGAI

MEGAN SHEPHERD

SLAPTI ERŠKĖTROŽIŲ KALVOS ŽIRGAI

Iliustravo LEVI PINFOLD

Iš anglų kalbos vertė RITA BAKANIENĖ

Vilnius
2021

Versta iš:
Megan Shepherd
THE SECRET HORSES OF
BRIAR HILL
Walker Books, London, 2016

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno
Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

© Tekstas, Megan Shepherd, 2016

© Viršelio ir vidinės iliustracijos, Levi Pinfold, 2016

Išleista susitarus su *Andrew Nurnberg Associates Baltic*, Ryga, Latvija
ir *Walker Books Limited*, Londonas SE11 5HJ, Jungtinė Karalystė.

Visos teisės saugomos. Nei ši knyga, nei kuri nors jos dalis negali būti
atkuriamą, perduodama ar įkeliama į informacijos paieškos sistemas jokia
forma ir jokiais būdais – nei grafinėmis, nei elektroninėmis ar mechaninėmis
priemonėmis. Ji negali būti kopijuojama ar įrašoma be raštiško leidėjo sutikimo.

© Vertimas į lietuvių kalbą, Rita Bakanienė, 2021

© Lietuviškas leidimas, leidykla „Niekio rimto“, 2021

ISBN 978-609-441-786-3

Mano seneliui atminti

1 SKYRIUS

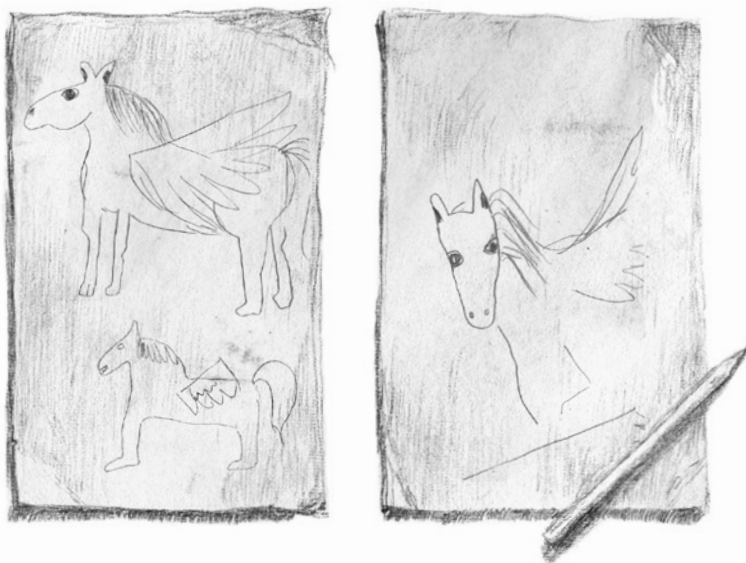
Aš turiu paslaptį.

Tik nieko nesakysiu Beniui ir kitiems berniūkščiams. Jie amžinai pikti it kokie šunėkai, naktį skalijantys ant visko, kas tik juda, ar apylinkėse besivaikantys visas kates vien kad pažiūrėtų, kaip jos sprunka. Ir Anai nieko nepasakosiu, nors ji man visada gera ir savo spalvotais pieštukais dalinasi, netgi pačiu mėgstamiausiu – turkio spalvos, primenančiu jai jūrą prie namų. Sesuo Konstancija man vis kartoja, kad Ana gali netrukus mirti, todėl šalia jos turiu elgtis ypač *atsargiai* ir *tyliai*. Aplink Aną aš turiu vaikščioti ant pirštų galiukų, apsimesti, kad viskas gerai, ir savo paslaptis pasilaikyti sau.

Bet tau aš pasakysiu.

Štai kokia mano paslaptis: Erškėtrožių kalvos ligoninėje veidrodžiuose gyvena sparnuoti žirgai.

2 SKYRIUS

Ana ir vėl miega.

Kad nepažadinčiau, įsitaisiau jos lovos kojūgalyje ir piešiau ant kitos karo propagandinių skrajučių pusės. Sesuo Konstancija jas laiko prie židinio, kaip prakurus, kad mūsų ūkvedžiui Tomui būtų lengviau uždegti savo paties sukaptas malkas. Ant sienos virš Anos komodos – veidrodis paauskuotais rėmais. Jame matau veidrodinę save ir parpiančią veidrodinę Aną. Veidrodiniame kambaryje langus dengia vilnonės antklodės, kad naktį lauke nebūtų matyti mūsų šviesų. Veidrodyje prie durų stovi sparnuotas žirgas, kurio Anos kambaryje nėra. Žirgas veidrodyje uostinėja pustušį arbatos puodelį, kurį Ana paliko ant naktinio stalelio prie

lovos. Švelnus pilkas žirgo snukis aplipęs mažyčiais arbatos lašeliais, kano-
pos atrodo lyg nulietos iš gyvsidabrio, o sniego baltumo sparnai suskleisti.
Pieštuku žirgo ausis nupiešti labai sudėtinga, nes jos kartu ir apvalios, ir
smailios.

Į kambarį įėjo Benis ir išsišiepė pamatęs mano piešinį. Ploni raudoni jo
plaukai sušukuoti atgal su plačiu skyrimu per vidurį, o žvitrios akys man
visada primena perkarusį medžioklinį šunį, vis ieškantį, ką galėtų suėsti.

– Žirgai neturi ragų, – pareiškė jis.

– Čia ausys.

– Sparnų jie irgi neturi.

Pirštais tvirčiau sugniaužiau pieštuką.

– Kai kurie turi.

Benis pavartė akis.

– Kurgi ne. O Kaukas iš tiesų yra drakonas, nors ir atrodo kaip senas
blusuotas aviganis.

Ana pabudo ir paprašė Benį išeiti, ir šis kaipmat pakluso, nes Ana čia
vyriausia ir visada su juo kalba gražiai.

– Ateik čia, Emalina, – pakvietė ji mane, – ir parodyk, ką nupiešei.

Kai tik įsiropščiau pas ją į lovą, Ana apgaubė man pečius megztiniu ir
taip stipriai apsikabino, kad pasijutau jaukiai kaip namie.

– Kokios mielos būtybės, – tarė ji, apžiūrėjusi piešinį. – Tavo tokia laki
vaizduotė.

Ana man šiltai nusišypsojo. Kvepėjo ji kažkaip keistai rūgščiai, lyg per
ilgai pastovėjęs pienas. Jos veidas atrodė labai išblyškęs, išskyrus kelias
nežinia iš kur atsiradusias raudonas apšerpetojusias dėmes, nors lauke ji
nebuvo jau daug savaičių.

Žvilgtelėjau į veidrodį.

Sparnuotajam žirgui, regis, pabodo Anos arbata, ir dabar jis atbulas traukėsi iš veidrodinio kambario, pasturgaliu vis daužydamasis į siauro koridoriaus veidrodyje kampus. Užsidengiau burną, kad nesukikenčiau. Ana nemato sparnuotų žirgų veidrodžiuose.

Niekas nemato – tik aš.

Į Erškėtrožių kalvą aš atvykau vasaros pabaigoje. Sesuo Konstancija mane nusivedė tiesiai į savo kabinetą ir nuo striukės nusegė kortelę su mano vardu. Kol ji kažką rašėsi didelėje registracijos knygoje, pažvelgiau į veidrodį virš jos stalo ir pamėginau susitvarkyti į visas puses styrančius savo plaukų kuokštus. Kaip tik tą akimirką lyg iš niekur *visai netikėtai* tiesiai pro duris veidrodyje atsuoliavo sparnuotas žirgas, ištiesęs kaklą ir aukštai iškėlęs uodegą, tarsi ir būtų ieškojęs sesers Konstancijos kabineto.

– Žirgas! – surikau, pirštu rodydama į veidrodį. Žirgas smalsiai uostinėjo sesers Konstancijos stalą. – Su sparnais! Ir jis kramto jūsų liniuotę!

Sesuo Konstancija pažvelgė į mane taip, lyg būčiau pasakiusi, kad Vinstonas Čerčilis joja per okupuotą Prancūziją raitas ant dramblio, rankose laikydamas rožinį skėtį nuo saulės.

– Ten! – vėl mostelėjau į veidrodį. – O dabar jis ėmėsi jūsų pieštuko!

Sesuo Konstancija atsisuko į veidrodį.

Paskui vėl pažvelgė į mane.

O tada iškviėtė gydytoją.

Atskubėjęs gydytojas Turneris patikrino, ar neturiu temperatūros, ir jiedu ėmė kažką kuždėtis atsistoję prie lango, kol aš ir toliau pirštu baksnojau veidrodį, kaip anksčiau baksnodavau žuvis akvariumuose žuvies parduotuvėje. Žirgas neatsisuko. Jis net nežvilgtelėjo į mane ir, atsirėmęs

į lentą, užmigo. Girdėjau, kad už sesers Konstancijos kabineto durų apie mane jau kuždasi ir kiti vaikai.

– Emalina, ko kiveni? – paklausė Ana.

Nusisukau nuo sparnuotojo žirgo, kuriam ant snukio vis dar žvilgėjo arbatos lašeliai. Ana užsikosėjo, prie lūpų prigludusi nosinaitę. Kažkas sujudėjo ir mano plaučiuose – kažkas klampaus lyg liūno vanduo. Kažkodėl iškart prisiminiau posakį, kurį vis kartodavo mama, kai tėtis kibdavo, kad paniurusi tyliu. Pakėlusį akis nuo knygos, mama šypsodamasi sakydavo: *Palik ją ramybėje, Bili. Tyleniai visada kupini paslapčių. Tykus vanduo – gilus.*

Ir tikrai – niekas kitas neįsigrauzia taip giliai, kaip ši liga, kaip šitas klampus liūnas plaučiuose.

– Emalina? – Ana tvirčiau suspaudė man pečius.

– Nieko.

Ana grąžino man piešinį. Pasiėmusi rožinį trintuką, nutrynau nepavykusias ausis.

– Tau patinka žirgai, tiesa? – paklausė ji.

Nors ką tik Ana taip baisiai kosėjo, jos balsas man pasirodė labai švelnus.

Nuo piešinio nupūtusi trintuko dulkes, ėmiau iš naujo piešti ausis. Benis – visiškas mulkis, jeigu tikrai mano, kad žirgui nupiešiau ragus.

– Kepykloje mes laikėme darbinius arklius, – paaiškinau aš ir pripiešiau porą kuokštelių plaukų, styrančių žirgui iš ausų. – Vieną arklį ir dvi kumeles. Imbierą, Riešutę ir Vanilę. Jie visi buvo labai gražūs – gelsvos smėlio spalvos ir tamsių karčių. Kai arklius kviesdavo kepykloje dirbantys berniūkščiai, jie net neatsigręždavo, o nuo manęs jie niekada nebėgo.

– Man atrodo, kad arkliai puikiai jaučia žmones, – pasakė Ana.

Pažvelgiau į savo bičiulę. Jos antakiai suraukti taip pat kaip sesers Konstancijos, kai ši nueina į sandėliuką prie virtuvės patikrinti, kiek dar liko dulkėtų mėsos konservų skardinių. Kiekvieną savaitę jų randa vis mažiau.

– Matyt, tu jų labai ilgiesi, – pridūrė Ana, pirštais braukdama man per plaukus. – Net neabejoju, kad vos tik sugrįši namo, jie iškart puls prie tvarto durų nekantraudami, kad pavaišintum obuoliu. – Ana ir vėl užsikosėjo, bet pasistengė apsimesti, kad tik vos sukuteno gerkle, ir gurkštelėjo jau atšalusios arbatos. – Galėsi jiems papasakoti apie šituos skraidančius savo piešinių žirgus. Galbūt kadaise jie visi giminiavosi.

Lioviausi piešusi.

Ana atsisuko į langą, tarsi kažkas ten būtų patraukęs jos dėmesį. Kai gydytojas Terneris uždraudė Anai išlipti iš lovos, vienuolės prikabino jos kambario langą dengiančios vilnonės antklodės kamputį, kad į vidų patektų nors kiek šviežio oro. Veidrodyje ant Anos naktinio stalelio kažkas sujudėjo. Veidrodiniame pasaulyje už lango ėjo sparnuotas žirgas. Spėjau tik akies krašteliu jį išvysti lango atspindyje. Žirgas ištiesė sparnus, lyg būtų pramiegojęs visą rytą. Ana staiga pažvelgė į savo veidrodį. Kažkodėl ji ir vėl suraukė antakius.

Ar Ana pamatė jį?

Ar ji pamatė sparnuotąjį žirgą?

Po tos pirmosios dienos sesers Konstancijos kabinete daugiau niekada nekalbėjau apie sparnuotus žirgus – nebent paslapčiomis, tik retkarčiais, su Ana. Visi kiti šaiposi man už nugaros, bet Ana taip niekada nepasielgtų.

Todėl, kol ji stebėjo veidrodį, ir pamaniau, kad gal jame pamatė žirgą.

Bet Ana tik atsiduso, pasitaisė segtuką plaukuose ir atsivertė seną „Jaunojo gamtininko floros ir faunos vadovą“ nušiurusiais kampučiais. Pažvelgusi į mane, kaip visada šiltai nusišypsojo. Tik šįkart kosulio priepuolio nosinaite prie lūpų nuslopinti jai nepavyko. Ana užsikosėjo taip, kad net visa lova sudrebėjo.

3 SKYRIUS

Sesuo Konstancija paskelbė naują taisyklę. Tai nutiko tada, kai po pusryčių Benis rado sudraskytą vištą. Šaukdamas jis įlėkė į virtuvę rankoje iškėlęs negyvą paukštį ir, judindamas vištos sparnus, purtė jos galvą, kol sesuo Merė Greisė apsipylė ašaromis. Sesuo Merė Greisė – jauniausia vienuolė ligoninėje, atsakinga už maisto ruošimą ir tvarkymąsi. Ji ne ką vyresnė už Aną, o ši irgi apsiverktų pamačiusi negyvą kruviną paukštį. Sesuo Konstancija išbarė Benį ir paliepė Tomui užkasti vištą pievelėje už daržinės, o pati per pietus pirštais pabarbeno į skardinę arbatos dėžutę, kad atkreiptų mūsų dėmesį.

– Nuo šiol dėl atklydusių lapių visiems vaikams draudžiama eiti už virtuvės kiemo, – pareiškė ji.

Bet man po pietų visgi pavyko išsmukti.

Norėjau pažiūrėti, kaip Tomas užkas paukštį. Kiti vaikai Tomo bijo, nors jis – vos dvidešimties jaunas vaikinys. Benis sako, kad Tomas pabaisa. O sesuo Konstancija teigia, kad Dievas davė Tomui tik vieną ranką dėl aiškos priežasties – kad jis negalėtų išeiti kautis su vokiečiais kaip kiti kaimo jaunuoliai, o liktų čia, su mumis, ligoninėje, ir rūpintųsi vištomis, avimis ir ropių lysve, kad mes gautume vitaminų ir augtume stiprūs. Žinau, kad sesuo Konstancija meluoti negali, nes ji vienuolė, bet kartais ir aš prisibijau Tomo. Todėl ir slėpiausi už malkų rietuvės, stebėdama, kaip jis užkasa negyvą vištą.

Gruodžio pradžioje žemė jau buvo įšalusi ir kasti duobę viena ranka turėjo būti nelengva, bet Tomui pavyko. Vietoj antros rankos kabojo tuščia rankovė, prisegta prie peties dideliu sidabrinio žiogeliu. Tomas paguldė vištą į duobę. Manydamas, kad niekas nemato, jis pirštais perbraukė per baltas jos plunksnas, ir aš susimąščiau, ar jam tos plunksnos atrodo tokios pat švelnios kaip man, ar tos plunksnos vienodai švelnios ir Beniui, ir Anai, ir sesei Konstancijai, ir Tomui, ir man, ar tik mano rankos jaučia, kad vištos gyvos ir šiltos lyg saulės sušildyti akmenukai. Paskui Tomas paukštį užbėrė žemėmis ir jo nebeliko.

Antrojo pasaulinio karo metais Erškėtrožių kalvos ligoninėje vaikai kovoja su kitu piktu priešu – džiova. Klastinga plaučių liga nepalaužia noro žaisti, kurti ir svajoti. Pagrindinė knygos veikėja Emalina ligoninės veidrodžiuose mato stebuklingus sparnuotus žirgus. Vienas jų – sužeistu sparnu, todėl negali parsukti namo. Emalina pasiryžta būtinai išgelbėti gražųjį gyvūną. Ar puikieji veidrodžių žirgai tikri, ar tik skaudžias traumas išgyvenusios mergaitės vaizduotės vaisius?

Amerikiečių rašytoja Megan Shepherd labai mėgsta pasakojimus, užsienio kalbas ir keliones. Dvejus metus dirbo mažame Senegalo kaimelyje, kur sakytines liaudies pasakas vertė paveikslėlių knygomis, kad jas galėtų skaityti pradinės mokyklos vaikai. Ši patirtis įkvėpė M. Shepherd imti rašyti savo pačios kurtas istorijas.

„Slapti Erškėtrožių kalvos žirgai“ 2018-aisiais buvo nominuota Karnegio medaliui ir susilaukė didelio kritikų bei skaitytojų dėmesio. Ją itin įspūdingais piešiniais papuošė australų dailininkas Levis Pinfeldas, Lietuvos skaitytojams jau pažįstamas iš paveikslėlių knygos „Juodas šuo“.

Redaktorė Mimoza Kligienė
Korektorė Eglė Devižytė
Maketavo Miglė Dilytė
Tiražas 2000 egz.
Išleido leidykla „Nieko rimto“
Dūmų g. 3A, LT-11119 Vilnius
www.niekorimto.lt
Spausdino UAB BALTO print
Utenos g. 41A, LT-08217 Vilnius

Aš turiu paslaptį.

Tik nieko nesakysiu Beniui ir kitiems berniūkščiams.

Bet tau aš pasakysiu.

Štai kokia mano paslaptis: Erškėtrožių kalvos ligoninėje veidrodžiuose gyvena sparnuoti žirgai.

Galėtum pagalvoti, kad Erškėtrožių kalvos ligoninė – tokia pati kaip ir kitos gydymo įstaigos. Čia nuo sunkios ligos sveiksta vaikai, o juos prižiūri rūpestingos vienuolės. Tačiau Erškėtrožių kalvos ligoninės pastatas kadaise buvo tikrų tikriausi princesės rūmai, kurių veidrodžiuose gyvena stebuklingi sparnuoti žirgai.

Atrodo, kad didinguosius gyvūnus mato tik Emalina. Tad ji vienintelė gali padėti Kibirkštelei – gražulei kumelei sužeistam sparnui, per klaidą patekusiai į mūsų pasaulį ir negalinčiai grįžti namo pas kitus žirgus veidrodžiuose.

Emalina gauna laišką nuo paties Žirgų valdovo, kuris prašo jos pagalbos. Kad išgelbėtų Kibirkštėlę nuo ją medžiojančio pikto juodo ristūno, mergaitė turės sukurti stebuklingą spalvų skydą. Tačiau ne taip lengva rasti ryškiaspalvių daiktų pilkame ir niūriame pasaulyje, kur siaučia Antrasis pasaulinis karas ir negailestingos ligos.

Tai įkvepianti ir giliai širdį paliečianti istorija, kurioje pinasi skaudi realybė, vaikiškos fantazijos ir tikrų tikriausi stebuklai – jei tik gali jais patikėti.

www.niekorimto.lt

Užsuk, net jei tu ir ne vaikas

ISBN 978-609-441-786-3

9 786094 417863